TAŞERON İŞÇİLİĞİ NEDİR?

17 Haziran 2026

Yıldırım Koç

4857 sayılı İş Kanununun 2. maddesine göre taşeron (alt işveren) tanımı şöyledir:

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

"Asıl işverenin işçilerinin alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırılmaya devam ettirilmesi suretiyle hakları kısıtlanamaz veya daha önce o işyerinde çalıştırılan kimse ile alt işveren ilişkisi kurulamaz. Aksi halde ve genel olarak asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaalı işleme dayandığı kabul edilerek alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görürler. İşletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler dışında asıl iş bölünerek alt işverenlere verilemez."

Taşeron işçileri de diğer işçiler gibi 4857 sayılı İş Kanununa bağlı olarak çalışırlar; kağıt üzerinde de sendikalaşma ve toplu pazarlık haklarına sahiptirler.

Kamu sektöründe çalışan taşeron işçilerinin büyük bölümü 2018 yılı Nisan ayı başında kadroya geçirildi. Ancak kamu sektöründe bazı işlerde ve işyerlerinde çalışan taşeron işçilerinin sorunları hâlâ devam etmektedir.

Özel sektör işyerlerinde ise yüzbinlerce işçi yasadışı bir biçimde taşeron işçisi olarak çalışmaktadır. İş Kanununun 2. ve 3. maddelerinde taşeron işçilerini koruyan önemli hükümler olmakla beraber, özel sektördeki taşeron işçilerinin çok büyük çoğunluğu, bilgisizlikten veya işten atılma korkusu nedeniyle, bu haklarını kullanmak için örgütlü bir mücadele vermemektedir. Sendikaların önemli bir bölümü de bu konuda duyarsızdır; işverenleri rahatsız etmemek için, örgütlü oldukları işyerlerinde yasadışı bir biçimde taşeron işçisi olarak çalışanlarla ilgilenmemektedir.

Bazı toplu iş sözleşmelerinde işyerinde taşeron işçisi çalıştırılmasına karşı önlemler alınmıştır:

"İşbu Toplu iş sözleşmesi ile işyerinde, hammadde ambarından başlayıp paketlemenin sona erdiği yere kadar olan süreçte, yardımcı iş veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler hariç, mal üretiminin esasını oluşturan işler asıl iş sayılır. Asıl işlerde, İş Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırı olarak alt işveren işçisi çalıştırılamaz." (Tekgıda-İş – MEY, 2023-2024)

"İşyerlerinde; işverene bağlı çalışan işçilerin yaptıkları işler, doğal afet ve teknik donanımın özellik arz ettiği durumlar ile kamu kurum ve kuruluşlarının yasalar çerçevesinde karşılıklı yardımlaşmaları hariç olmak üzere, bir başka işverenin işçilerine yaptırılamaz." (Genel-İş – Yenimahalle Bel.Baş., 2016-2018)

"Belediye tarafından, herhangi bir hizmetin ihale yoluyla bir şirkete verilmesi durumunda ihale şartnamesinde ve ihale sonrasında yapılacak hizmet alım sözleşmesine; 'ihaleyi alacak/alan şirketin, çalıştıracağı işçilere, belediyenin taraf olduğu, işyerinde geçerli toplu iş sözleşmesi ile belirlenen ücret ve parasal hakların altında ücret verilemeyeceği' yazılacaktır. Bu hüküm yazılmadan yapılan ihale ve hizmet alım sözleşmeleri, işçilerin her türlü yasal hakları saklı kalmak kaydıyla geçersiz olacaktır." (Belediye-İş – Büyükçekmece Bel.Baş., 2018-2019)

“İşyerlerinde, konkasör (işletme içindeki konkasör dahil, işletme dışındaki konkasör hariç) girişinden çimento değirmeni çıkışına, paketleme girişine kadar geçen süreçte üretimle doğrudan ilgili olan asıl işlerin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde alt işveren eliyle işleri gördürebilirler.” (Çimse-İş – Çimento İşveren Sen., 2013-2015)

“Bu sözleşmenin uygulama alanına giren bölümlerde, ne isim altında olursa olsun, işler taşeron veya yardımcı bir firmaya yaptırılamaz. Bu durumlarda çalışan işçilere, işbu sözleşme hükümleri, aynen uygulanır.” (Tekstil – Kilim Mensucat, 2016-2019)

“İşletmelerin asıl üretim departmanlarında 4857 sayılı İş Kanununun cevaz verdiği haller hariç, taşeron sözleşmesi yapılamaz. Ancak, taşıma, yemek, güvenlik, bahçevanlık gibi üretime yardımcı işlerde taşeron sözleşmesi yapılabilir.” (Teksif – Türkiye Tekstil İşveren Sen., 2016-2019)

“İşletmenin asıl üretim departmanlarında 4857 sayılı Yasanın cevaz verdiği haller hariç, taşeron sözleşmesi yapılamaz. Ancak, taşıma, yemek, güvenlik, bahçıvanlık gibi üretime yardımcı işlerde taşeron sözleşmesi yapılabilir.” (Tekstil-Henateks Boya ve Apre, 2016-2019)

“Mevcut kadro ve işçi sayısı azaltılarak kadrolu işçiler tarafından yapılan işler alt işverenlere, acentelere ve kiralık araçlara yaptırılmaz. İşten ayrılan kadrolu işçilerin yaptığı işin alt işveren, acente veya kiralık araçlara yaptırılması sureti ile işçi ve kadro sayısında azaltmaya gidilemez. (…) Alt işverende sendika üyeliği belgelenmiş olan ve sendikanın vereceği listede isimleri bulunan işçiler; … tarafından liyakat esasına göre değerlendirilip, alt işverenlerle yapılacak olan hizmet akdi devri anlaşmasını müteakip 1.3.2017 tarihine kadar benzer … kadrolarına alınır.” (TÜMTİS – UPS Ünsped Paket Servisi, 2016-2018)

“İşyerinde taşeron / alt işveren tarafından istihdam edilen işçilerin çalıştırılamayacağı yerler: (1) İmalat bölümünde bayan arabacılara balya verilme işinde, (2) Tonga bölümünde çıkan balyaların kafese veya paletlere konma işinde, (3) Aktarmada tütün bakımı işinde, (4) Preslerde balya boşlarının alınma işinde, (5) Kantar ve balerizma işlerinde, (6) Forklift ve transpaletlerde operatörlük işinde, (7) Depo bölümünde harman ayırma işinde, (8) Gayrimamur vizitelerinde taşeron kullanılamaz.” (Tekgıda-İş – SOCOTAB Yaprak Tütün, 2016-2018)

“İşyerinde mevcut asıl iş niteliğinde olup da alt işverene yaptırılan iş veya hizmetler olması halinde işbu sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren bir sene içerisinde asıl işe ait olan iş ve işlemlerde çalışan tüm alt işveren işçileri asıl işverenin kadrosuna kademeli şekilde dahil edilecektir. Asıl işi yapan alt işveren kadrosuna ait son işçi kadroya alındıktan sonra asıl işe ait hiçbir iş veya işlem alt işveren işçisine yaptırılamaz. Asıl iş ile ilgili alt işverenle hizmet sözleşmesi yapılamaz.” (Tekgıda-İş – Agthia Grup İçecek, 2018-2019)

“İşverenler, işyerinde müteahhit çalıştıramaz, işini müteahhide devredemez. Aksi takdirde bu Toplu İş Sözleşmesi müteahhidin işyerinde de uygulanır.” (Nakliyat-İş – NAK-İŞ Kara Nakliyecileri İşverenler Sendikası, 2017-2019)